

της **Γιώτας Ιωαννίδου** και του **Απόστολου Νικολόπουλου**

Ανακοινώθηκαν τελικά, στις 3/9, οι βασικές κατευθύνσεις του Υπουργείου Παιδείας για την **Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου** και το σύστημα **πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**, οι οποίες θα οριστικοποιηθούν και πρόθεση είναι να ψηφιστούν **ως τον Δεκέμβρη**. Η εφαρμογή του νέου συστήματος θα ξεκινήσει από το **2019-2020**, δηλαδή θα ισχύσει ήδη για τους μαθητές της **φετινής Β' Λυκείου**.

Οι προτάσεις και οι πιο σημαντικές επεξηγήσεις του Υπουργείου, όπως αποτυπώθηκαν στο κείμενο με τις αλλαγές και στην συνέντευξη του Υπουργού, είναι οι εξής:

α) Η αναμόρφωση της Γ' Λυκείου, όπου πυρήνας των αλλαγών είναι η **ολοκλήρωση των εγκύκλιων** σπουδών μέχρι την **Β' Λυκείου** με την Γ' Λυκείου να παίζει τον ρόλο **προπαρασκευαστικής** τάξης για εισαγωγή στα ΑΕΙ.

Οι ομάδες προσανατολισμού γίνονται **4**, τα βασικά μαθήματα κάθε ομάδας είναι **3** και κάθε υποψήφιος των Πανελλαδικών εξετάζεται στα μαθήματα προσανατολισμού και την «**Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία**». Η κύρια αλλαγή όμως είναι η **αύξηση** των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας κάθε πανελλαδικά εξεταζόμενου μαθήματος σε **6**, συνεπώς αποδυναμώνεται δραστικά το τμήμα του προγράμματος που απαρτίζεται από μαθήματα **Γενικής Παιδείας**. Η γενική παιδεία ουσιαστικά καταργείται, περιοριζόμενη σε **δύο ώρες φυσική αγωγή και μία ώρα θρησκευτικά**.

β) Το **απολυτήριο** θα συμμετέχει στην διαμόρφωση του βαθμού πρόσβασης στα ΑΕΙ (φέτος κατά **10%**) και, επιπλέον, προωθούνται αλλαγές στις απολυτήριες εξετάσεις της Γ' Λυκείου. Αυτές οι δύο πλευρές συντελούν, σύμφωνα με το Υπουργείο, στην «**αναβάθμιση**» του απολυτηρίου.

Ειδικότερα για τις **απολυτήριες εξετάσεις**, αυτές θα γίνονται για τα ίδια μαθήματα που θα

εξεταστούν αργότερα και πανελλαδικά. Θα είναι μόνο κατ' όνομα «ενδοσχολικές»: τα σχολεία θα χωρίζονται σε ομάδες ανά Δήμο (σε μεγάλες πόλεις) και ανά Νομό (για την επαρχία) και η εξέταση θα διεξάγεται ταυτοχρόνως και με **ενιαία θέματα** για τα σχολεία που ανήκουν στην ίδια ομάδα. Τα θέματα θα φτιάχνονται από μία ομάδα που θα αποτελείται από διδάσκοντες του μαθήματος σε αυτά τα σχολεία, οι οποίοι θα καταθέτουν προτεινόμενα θέματα και μετά θα γίνεται κλήρωση. Η διόρθωση των γραπτών ενός σχολείου δεν θα γίνεται από καθηγητή αυτού του σχολείου αλλά από καθηγητή άλλου σχολείου της ομάδας. Τα αποτελέσματα της γραπτής εξέτασης θα βαραίνουν κατά **40%** στην διαμόρφωση του βαθμού του μαθήματος.

Υ) Τροποποιείται σοβαρά το ισχύον **σύστημα εισαγωγής** στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αμέσως μόλις ολοκληρώσουν την Β΄ Λυκείου, τον Ιούλιο, οι μαθητές υποχρεούνται να υποβάλουν μία πρώτη δήλωση προτίμησης με **10** πανεπιστημιακά τμήματα που θέλουν να φοιτήσουν. Αν δεν την υποβάλουν, χάνουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν εισαγωγή στην τριτοβάθμια το επόμενο έτος. Με βάση τις προτιμήσεις των μαθητών και τις αποφάσεις των Τμημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τον αριθμό εισακτέων, καθορίζεται ποια συγκεντρώνουν πανελλαδικά **ίσες ή λιγότερες προτιμήσεις** από τις θέσεις εισακτέων σε αυτά («**Τμήματα Ελεύθερης Πρόσβασης**», **ΤΕΠ**) και σε λίγες ημέρες οι μαθητές ενημερώνονται αν υπάρχουν ΤΕΠ στην δήλωσή τους και ποια είναι αυτά. Τον επόμενο Φεβρουάριο, όταν οι μαθητές θα είναι στην Γ΄ Λυκείου, αν κάποιος έχει τέτοιο τμήμα στην Α΄ δήλωση προτίμησης τότε καταθέτει μια οριστική και δεσμευτική δήλωση.

Σε αυτήν μπορεί να επιλέξει ένα ΤΕΠ που δήλωσε, στο οποίο θα εγγραφεί μόνο με το απολυτήριό του, αλλά τότε δεν θα μετάσχει στην περαιτέρω διαδικασία επιλογής με πανελλαδικές εξετάσεις και δεν θα έχει δικαίωμα μετεγγραφής όταν θα γίνει φοιτητής του ΤΕΠ. Αν επιλέξει ΤΕΠ που απαιτεί την εξέταση κάποιου ειδικού μαθήματος, π.χ. σχέδιο, τότε (εκτός από το απολυτήριο) υποχρεούται να εξεταστεί πανελλαδικά στο ειδικό μάθημα και να πετύχει την **ελάχιστη απαιτούμενη επίδοση**. Η άλλη προοπτική για τον μαθητή είναι να μην αρκестεί σε κάποιο ΤΕΠ και τότε δηλώνει ότι θα προχωρήσει μέσω πανελλαδικών εξετάσεων, οπότε χάνει την δυνατότητα εισόδου μόνο με το απολυτήριο σε κάποιο από τα ΤΕΠ που δήλωσε. Τελικά, στις πανελλαδικές εξετάσεις θα μετέχουν όσοι ακολούθησαν το δεύτερο σενάριο και όσοι δεν είχαν ΤΕΠ στην Α΄ δήλωση προτίμησης. Αυτοί θα διεκδικήσουν τις εναπομείνουσες και προφανώς πιο περιζήτητες θέσεις εισαγωγής. Η υπόλοιπη διαδικασία θα είναι παρόμοια με την τωρινή (εξετάσεις, μηχανογραφικό κλπ.). Οι υποψήφιοι θα έχουν την δυνατότητα να δηλώσουν και τα ΤΕΠ των οποίων οι θέσεις δεν θα έχουν ήδη όλες καλυφθεί.

δ) Διατυπώνεται κατηγορηματικά το πλαίσιο στο οποίο υπάγονται οι προτεινόμενες αλλαγές, καθώς διαμορφώθηκαν με κύρια βάση την «φιλοσοφία προσέγγισης του ΙΕΠ», τα πορίσματα του «εθνικού διαλόγου» για την παιδεία και την «διεθνή εμπειρία», όπως κομψά χαρακτηρίζονται οι **επιταγές των υπερεθνικών οργανισμών του κεφαλαίου**.

Έτσι, τονίζεται πως οι προτεινόμενες ρυθμίσεις «συναρθρώνονται» με τα νέα προγράμματα σπουδών στο Γυμνάσιο και τις δύο πρώτες τάξεις του Λυκείου, την «επιτυχία των μεταρρυθμίσεων στα Επαγγελματικά Λύκεια», τα διετή προγράμματα σπουδών και την «νέα αρχιτεκτονική» των ΑΕΙ, και με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων. Υπογραμμίζεται μάλιστα ότι «δεν πρόκειται να γίνει κατανοητό το σύνολο του σχεδίου εάν δεν τοποθετηθεί μέσα σε ένα πλέγμα μιας συνολικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης».

Συνεπώς οι αλλαγές πρέπει να ιδωθούν μέσα στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται στην υπόλοιπη εκπαίδευση, ενώ σε διάφορα σημεία των υλικών γίνονται πολλές αναφορές και συσχετίσεις με την διαγραφόμενη «νέα αρχιτεκτονική» της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (νέα πανεπιστημιακά τμήματα, συνέργειες πανεπιστημίων-ΤΕΙ, διετή προγράμματα, ερευνητικά κέντρα κλπ.), αλλά και αναφορές στις αλλαγές στην τεχνική εκπαίδευση. Ως μέρος δε του συνολικού πλέγματος παρεμβάσεων ανακοινώθηκε, όπως ήδη είπαμε, και η εκπόνηση νέων προγραμμάτων σπουδών για το Γυμνάσιο και τις δύο πρώτες τάξεις του Λυκείου, χωρίς όμως αυτά να περιγράφονται.

ε) Δεν ανακοινώθηκε τίποτε που να θίγει ή να φιλοδοξεί να βελτιώσει την απaráδεκτα υποβαθμισμένη κατάσταση της δημόσιας εκπαίδευσης, όπως **διορισμοί εκπαιδευτικών, αύξηση δαπανών, μείωση του αριθμού μαθητών ανά τμήμα κλπ.**

Αυτές είναι βασικά οι αλλαγές που προτείνει το Υπουργείο. Η προπαγάνδα του (στο σχετικό κείμενο) περιλαμβάνει μια προσεγμένη περιγραφή της κατάστασης στην Γ' Λυκείου, που καταλήγει να εκθέτει **τέσσερα κακά χαρακτηριστικά** (παιδαγωγική ακύρωση της τάξης, υποβαθμισμένο απολυτήριο, οικονομικό κόστος για τις οικογένειες, νέοι που δεν σπουδάζουν αυτό που θέλουν).

Στην συνέχεια, οι αλλαγές παρουσιάζονται (λογικά αυθαίρετα) σαν η λύση σε αυτή την κατάσταση. Ξαφνικά εξαφανίστηκαν και όλα τα συσσωρευμένα προβλήματα των σχολείων, που συνθέτουν μια εικόνα αθλιότητας, αφού έρχεται θριαμβευτικά το νέο σύστημα πρόσβασης που θα εξασφαλίσει την **«κανονικότητα»**.

Μετά τις ανακοινώσεις του Υπουργείου, ξεκίνησε μια συζήτηση από συστημικά κόμματα και

εφημερίδες γύρω από τεχνικές πλευρές, την δυνατότητα εφαρμογής, επιμέρους προβλήματα κλπ. Όλοι μαζί όμως, κυβέρνηση και συστημικοί «αντιπολιτευόμενοι», θεωρούν αυτονόητο το αντιδραστικό πλαίσιο των αλλαγών (εθνικός διάλογος, ΙΕΠ κλπ.) και από κει και πέρα ασχολούνται με τα δευτερεύοντα. Συμφωνούν και στις κεντρικές πολιτικές κατευθύνσεις, δηλαδή την **προσήλωση σε ΕΕ-ΔΝΤ-ΟΟΣΑ**, το όραμα της «**ανάπτυξης**» με αντιδραστικούς όρους, την προώθηση αντεργατικών πολιτικών. Επίσης τα σχόλιά τους για τις προτεινόμενες αλλαγές ακολουθούν, στην παρούσα φάση, ένα αμιγώς «εκπαιδευτικό» μοτίβο, ώστε να συσκοτίζεται η σύνδεσή τους με τον καπιταλισμό, τις επιδιώξεις του κεφαλαίου, τις σχεδιαζόμενες αναδιαρθρώσεις.

Γι' αυτό τον λόγο, πέρα από τις επιμέρους λεπτομέρειες που έχουν και αυτές την σημασία τους, είναι αναγκαίο να αναδειχθεί καταρχήν ο **γενικός χαρακτήρας** των αλλαγών. Να τονιστεί αυτό που προκύπτει ξεκάθαρα από την ανάλυση των αλυσιδωτών κοινωνικών συνεπειών που θα φέρουν, ότι δηλαδή συνιστούν μια **αντιδραστική, βαθύτατα ταξική τομή αναδιάρθρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία θα επιδράσει σημαντικά και στις υπόλοιπες βαθμίδες της εκπαίδευσης.**

Το αστικό σχολείο έχει σαφώς στόχο την **παραγωγή φτηνού εργατικού δυναμικού** και στελεχών των επιχειρήσεων και του αστικού κράτους. Πάντα όμως έπαιζε οριακά (χωρίς να αναιρείται η ταξική του φύση, αλλά σε συμφωνία με αυτήν) και έναν **διορθωτικό ρόλο**, που είχε το αποτύπωμα των κοινωνικών αγώνων και των εργατικών διεκδικήσεων. Αυτό επέτρεπε σε κάποια παιδιά, παρά τις άνισες αρχικές αφετηρίες, να σπάζουν το ταξικό φράγμα της προέλευσής τους και να σπουδάζουν αυτό που ήθελαν. Με τις συγκεκριμένες εξαγγελίες του Υπουργείου, ενταγμένες στο πλαίσιο και των υπολοίπων μέτρων που υλοποιούνται ή σχεδιάζονται, αυτός ο ρόλος καταλύεται οριστικά και μάλιστα αυτό επιχειρείται να προκύψει ως προϊόν ατομικής επιλογής και συναίνεσης. Πρόκειται λοιπόν για μια **βαθιά αντιδραστική τομή νεοφιλελεύθερης κοπής.**

Πιο συγκεκριμένα, ξεχωρίζουν τα εξής στοιχεία:

A) Η Γ΄ Λυκείου αποκαλείται εύσχημα «προπαρασκευαστική» τάξη για τα ΑΕΙ, το θέμα πάντως είναι ότι πρακτικά ο κύριος ρόλος της θα είναι η **υποταγή στην βαθμοθηρία** των εξετάσεων. Ενώ το Υπουργείο επιχειρηματολογεί για την **απώλεια του παιδαγωγικού χαρακτήρα** της Γ΄ Λυκείου, προβάλλει ως λύση την μετατροπή της **εξολοκλήρου σε τάξη προσανατολισμένη στην πρόσβαση στα ΑΕΙ!**

Υποτίθεται συνεπώς ότι θα χτυπηθεί η βαθμολογική χρησιμοθηρία, μετατρέποντας την τάξη

σε κέντρο αυτής της διαδικασίας! Μειώνονται δραματικά οι ώρες μαθημάτων γενικής παιδείας, προαναγγέλλεται **αύξηση της ύλης** των μαθημάτων προσανατολισμού, αφαιρούνται σημαντικά διδακτικά αντικείμενα και πρακτικά στέλνεται στα αζήτητα ο **γενικός μορφωτικός χαρακτήρας** της εκπαίδευσης. Ιδιαιτέρως, η αναμόρφωση μαθημάτων δεν υποτάσσεται βασικά σε μορφωτικά κριτήρια αλλά υποτάσσεται σε ανάγκες **διαχείρισης προσωπικού** ή εξυπηρέτησης των **εξετάσεων**.

Ο Υπουργός ισχυρίστηκε στην συνέντευξη της 3/9 ότι τα πράγματα δεν είναι έτσι, καθώς και τα μαθήματα προσανατολισμού είναι μέρος της γενικής γνώσης. Με αυτό τον τρόπο προσπάθησε να στρέψει το ενδιαφέρον μακριά από τα κενά στην γνωστική συγκρότηση που θα αναπτυχθούν παραπέρα στους μαθητές και ταυτοχρόνως δικαιολόγησε ουσιαστικά μια αντίληψη όπου η γνώση, στην πράξη και πέρα από διακηρύξεις, θεωρείται ως ένα σώμα επιφανειακών τεχνικών και δεξιοτήτων, στηριγμένων σε ένα «χυλό» σκόρπιων πληροφοριών χωρίς στέρεο υπόβαθρο.

Στην πραγματικότητα, είναι αμφίβολο αν θα προκύψουν ουσιαστικά οφέλη ακόμα και για τα ίδια τα μαθήματα προσανατολισμού εξαιτίας της αύξησης των διδακτικών ωρών γι' αυτά. Ο έντονα **ανταγωνιστικός χαρακτήρας των εξετάσεων**, σαν εκδήλωση και της «άγριας» κατάστασης στην κοινωνία μας καθώς και των οξυμένων οικονομικών-κοινωνικών προβλημάτων, θα ρίχνει ακόμα πιο βαριά την σκιά του στην εκπαιδευτική διαδικασία και, όπως δείχνει η εμπειρία από εκπαιδευτικές αλλαγές του παρελθόντος, οι αλλαγές στην Γ' Λυκείου θα συμπαρασύρουν και τις άλλες τάξεις.

Καθώς η Γ' Λυκείου θα μετατρέπεται σε προπαρασκευαστήριο εξετάσεων, δεν θα καταργηθεί μόνο αυτή σαν καθαυτό τάξη αλλά **θα υποσκάψει τον μορφωτικό χαρακτήρα του Λυκείου συνολικά**. Σε τέτοιες συνθήκες, οι διαβεβαιώσεις για την **συρρίκνωση της παραπαιδείας** δεν έχουν καμιά πραγματική βάση, καθώς μάλιστα θα δημιουργηθούν πιο ευνοϊκές συνθήκες γι' αυτήν λόγω και της **σκλήρυνσης των απολυτήριων εξετάσεων**.

Οι αλλαγές που προτείνονται συνεπώς από το Υπουργείο κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση από αυτό που είναι κοινωνικά αναγκαίο, από ένα σχολείο που θα προάγει την ολόπλευρη γνώση και την κριτική σκέψη χωρίς φραγμούς για όλα τα παιδιά, που θα καλλιεργεί την αλληλεγγύη, την συντροφικότητα και τον σεβασμό της φύσης, που θα στοχεύει στην διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

B) Βασικό χαρακτηριστικό των προωθούμενων αλλαγών είναι η προσθήκη νέων εξεταστικών

φραγμών και η διαδοχική κατηγοριοποίηση των μαθητών βάσει των επιλογών τους, δύο στοιχεία που θα εντείνουν τις ταξικές ανισότητες στην εκπαίδευση.

Είναι ξεκάθαρο ότι οι **απολυτήριες εξετάσεις της Γ΄ Λυκείου** θα είναι πλέον πιο αυστηρές και ψυχοφθόρες, αφού αποκτούν χαρακτηριστικά παρόμοια των πανελλαδικών (θέματα, βαθμολογητές και επιτηρητές από άλλη σχολική μονάδα - αναλυτικές οδηγίες του Υπουργείου για τα θέματα). Η πιο σημαντική και άμεση συνέπεια είναι ότι **θα μειωθεί το ποσοστό μαθητών που θα αποκτούν απολυτήριο**. Το πρόβλημα θα φανεί πολύ έντονα σε οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές της χώρας και θα οξύνεται εφόσον δεν λύνονται ούτε καν κάποια πάγια λειτουργικά προβλήματα της εκπαίδευσης. Αλλά και για όσους θέλουν να πάνε σε ΑΕΙ, οι απολυτήριες εξετάσεις θα συγκροτούν μαζί με τις πανελλαδικές ένα σετ διαδοχικών σκληρών εξετάσεων που θα δίνονται σε σύντομη χρονική περίοδο.

Πρακτικά, για την είσοδο στα ΑΕΙ υιοθετείται μια διαδικασία **διαδοχικών φίλτρων**. Το πρώτο φίλτρο έρχεται με την **Α΄ δήλωση προτίμησης**, αφού αυτοί οι μαθητές που δεν θα την υποβάλλουν αυτομάτως εξαιρούνται από τις διαδικασίες πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το δεύτερο «ξεδιάλεγμα» γίνεται όταν κάποιοι μαθητές επιλέξουν την φοίτηση σε ΤΕΠ μέσω μόνο του απολυτηρίου τους, οπότε αυτοί αποσύρονται από την περαιτέρω διαδικασία διεκδίκησης εισόδου στα υπόλοιπα τμήματα. Όσοι απομείνουν, θα περάσουν από το κόσκινο των πανελλαδικών εξετάσεων και θα ανταγωνιστούν για τις εναπομείναντες, «προνομιούχες» και πιο περιζήτητες θέσεις. Αυτή μάλιστα η διαδικασία διαδοχικής ταξινόμησης μέσω των διαδικασιών πρόσβασης ξεκινά **νωρίτερα από σήμερα, ήδη από το τέλος της Β΄ Λυκείου**. Τα όνειρα των μαθητών με μικρότερες επιδόσεις ψαλιδίζονται ευθύς εξαρχής και αυτοί ωθούνται να αρκεστούν μόνο στην αναζήτηση «εφικτών» λύσεων, εμποδώνοντας την υποτελή τους θέση στην κοινωνία.

Υπάρχουν όμως και άλλες, πρόσθετες δυσκολίες για τους μαθητές. Με το ισχύον σύστημα σε κάθε ομάδα προσανατολισμού αντιστοιχούν **δύο από τα τέσσερα** επιστημονικά πεδία και ο μαθητής μπορεί να επιλέξει να διαγωνιστεί για την είσοδό του σε κάποια από τις σχολές και των δύο πεδίων. Με το νέο σύστημα όμως καθεμιά από τις τέσσερις ομάδες προσανατολισμού αντιστοιχεί **ακριβώς σε ένα** επιστημονικό πεδίο, άρα **περιορίζονται** τα τμήματα στα οποία μπορεί να διεκδικήσει είσοδο ο μαθητής. Επίσης, στις προτάσεις του Υπουργείου δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη **για όσους δεν καταφέρουν να εισαχθούν στα ΑΕΙ με το νέο σύστημα**, τι θα γίνει δηλαδή με αυτούς τα επόμενα χρόνια. Αναφέρεται μόνο ότι, για όσους θα έχουν αποφοιτήσει με **παλαιότερο** καθεστώς, δεν θα λογίζεται το απολυτήριο και ότι θα συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις όπως και σήμερα.

Πώς δικαιολογούνται όμως όλες αυτές οι αλλαγές; Το Υπουργείο ισχυρίζεται ότι η αλλαγή του τρόπου εισαγωγής θα ενισχύσει την αξιοπιστία των εξετάσεων. Είπε ο Υπουργός στην συνέντευξη:

«Δεν προκύπτει από πουθενά ότι οτιδήποτε αδιάβλητο είναι υποχρεωτικά και αξιόπιστο. Και το ξέρουμε αυτό διότι ένας τεράστιος αριθμός παιδιών, πάνω από 70%, δεν πάνε να σπουδάσουν αυτά που θέλουν».

Εδώ έχουμε την ίδια λογική που διατυπώθηκε στα πορίσματα του «εθνικού διαλόγου», όπου περιγράφεται μία διαδικασία «χιονοστιβάδας»: Οι έχοντες υψηλή βαθμολογία δεν μπαίνουν (λόγω χαμηλής προσφοράς θέσεων) στα τμήματα που θέλουν, πάνε σε αυτά που είναι κάτω από τις πρώτες επιλογές τους και εκτοπίζουν όσους έχουν χαμηλότερη βαθμολογία, αυτοί με την σειρά τους πέφτουν παρακάτω και εκτοπίζουν τους επόμενους κ.ο.κ. Έτσι ελάχιστοι μένουν ευχαριστημένοι και αυτό το πρόβλημα πρέπει να λυθεί, τουλάχιστον για όσους είναι εφικτό σε πρώτη φάση.

Αυτό υποτίθεται πως επιτυγχάνεται μέσω των ΤΕΠ, όπου ανεμπόδιστα πάνε κάποιοι εκεί που επιθυμούν. Βγαίνει λοιπόν ο ΣΥΡΙΖΑ, και ο ίδιος ο πρωθυπουργός στο twitter, και βάσει αυτής της λογικής λένε ότι έχουμε βήματα προς την «ελεύθερη πρόσβαση». Μετά βέβαια παρεμβαίνουν η ΝΔ, το ΚΙΝΑΛ κ.α. και διατείνονται ότι έτσι καταπατείται η αξιοκρατία, οι εξετάσεις γίνονται λοταρία κλπ.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα επιχειρήματα για τις αλλαγές στις απολυτήριες εξετάσεις. Έχει πέσει το κύρος του απολυτηρίου, λέει η κυβέρνηση, όλοι απαιτούν βαθμό «άριστα», άρα πρέπει να τού προσδώσουμε κύρος μέσω της συμμετοχής του στον βαθμό πρόσβασης. Αυτό όμως προϋποθέτει κάποια «αντικειμενικότητα», και έτσι οδηγούμαστε στις **τοπικές εξετάσεις** κατά το πρότυπο των πανελλαδικών. Αυτή η λογική δεν αμφισβητείται από διάφορους αρθρογράφους και την ΝΔ, που όμως αντιπολιτεύεται με διαμαρτυρίες για κατάργηση του αδιάβλητου των εξετάσεων.

Κοινός παρονομαστής όλων αυτών των προσεγγίσεων είναι η στενά **τεχνοκρατική** θεώρηση, που φτάνει και ως τον **ακραίο συντηρητισμό**. Το πρόβλημα εμφανίζεται απλώς σαν μία διαχείριση μαθητικών ροών, και πράγματι είναι σε μεγάλο βαθμό τέτοιο αν κάποιος ενδιαφέρεται μόνο για την προμήθεια των επιχειρηματιών με εύκολα και άμεσα εκμεταλλεύσιμο εργατικό δυναμικό. Αναβάθμιση δεν είναι η διασφάλιση ολόπλευρης

γνώσης και μόρφωσης για όλα τα παιδιά, η οικοδόμηση κατάλληλων συνθηκών για αυτό, αλλά επιτυγχάνεται με τις εξετάσεις, με το ξεδιάλεγμα «της ήρας από το στάρι». Παρά τα όσα λέγονται για «ελεύθερη πρόσβαση», η κατευθυντήρια άποψη είναι ότι οι «άριστοι» προχωρούν και ότι οι «πληβείοι» πρέπει να είναι ευγνώμονες αν τους εξασφαλιστεί μία σχολή πολύ χαμηλής ζήτησης. Φυσικά, πιθανότατα θα εισάγονταν σε αυτήν ακόμα και με το σύστημα πρόσβασης που τώρα ισχύει.

Η πραγματική εικόνα όμως αποκαλύπτεται μόνο όταν δούμε την κατάσταση από την σκοπιά του **οικονομικά δοκιμαζόμενου εργαζόμενου**. Όσοι αγωνίζονται ολημερίς για να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα, αυτοί γνωρίζουν πολύ καλά πως τα λόγια περί «ελευθερίας» είναι κούφια. Κάθε γραφειοκρατική μικροαλλαγή, με μηχανογραφικά και δηλώσεις, προσθέτει νέα καθημερινά προβλήματα και εμπόδια. Η αποδοχή ενός ΤΕΠ, που παρουσιάζεται σαν ευκαιρία από τους κυβερνώντες, γι' αυτούς αποτελεί ένα ακόμα δίλημμα για το αν πρέπει να ρισκάρουν ή να βολευτούν με τα ελάχιστα, ένα δίλημμα με άμεσες επιπτώσεις στην διαβίωση της οικογένειας. Και οι μινι-πανελλαδικές απολυτήριες εξετάσεις, που ο Υπουργός παρουσίασε σαν «ένα καλό τρόπο εμπέδωσης και προετοιμασίας», αποτελούν μια ακόμα αιτία άγχους, κόπων και εξόδων.

Γ) Τονίστηκε ήδη ότι οι αλλαγές στην Γ' Λυκείου και το σύστημα πρόσβασης είναι άρρηκτα δεμένες με το νέο τοπίο που διαμορφώνεται συνολικά στην ελληνική εκπαίδευση, αφού αποτελούν μέρος και αλληλεπιδρούν με τις υπόλοιπες αντιδραστικές μεταρρυθμίσεις σε αυτήν. Το Υπουργείο κινήθηκε αρκετά προσεκτικά σχετικά με όλα αυτά. Ακολουθήθηκε μια τακτική διαδοχικών βημάτων, «σαλαμοποίησης», και σήμερα η κατάσταση στην ΤΕΕ και στα ΑΕΙ έχει σημαντικά τροποποιηθεί σε σχέση με το παρελθόν.

Στα ΕΠΑΛ έχει προχωρήσει η **μαθητεία** και η σύνδεση με τον **ιδιωτικό τομέα**, ενώ έχουν γίνει προκαταρκτικά βήματα για την επέλαση του συστήματος άτυπης εκπαίδευσης.

Στην ανώτατη εκπαίδευση έχει ιδρυθεί το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, έχει αλλάξει η «αρχιτεκτονική» Πανεπιστημίων και προχωρούν συνέργειες ιδρυμάτων, δηλαδή προχωρά το **«Πανεπιστήμιο της αγοράς»**.

Τώρα το Υπουργείο προχωρά και στις αλλαγές στο Λύκειο, αλλά πλέον στηρίζεται στα νέα δεδομένα στην τεχνική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ταυτόχρονα προσβλέπει και στην επίδραση που θα έχουν οι αλλαγές στο Λύκειο πάνω στην ΤΕΕ και ΤΕΙ, καθώς «κουμπώνουν» με τον κύκλο των εκτεταμένων αντιδραστικών αλλαγών που θα ολοκληρωθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσα στο 2019.

Γιατί όντως, ο ίδιος ο τρόπος εισαγωγής ορίζει εκ των πραγμάτων ένα **διαχωρισμό των πανεπιστημιακών τμημάτων** ανάλογα με την **ζήτηση** που θα έχουν. Ουσιαστικά πρόκειται για έναν αγοραίο τρόπο αντιμετώπισης των πανεπιστημιακών τμημάτων, με όρους **προσφοράς-ζήτησης** και όχι με **μορφωτικά κριτήρια**.

Είναι ενδεικτικό ότι ένας δημοσιογράφος ρώτησε στην συνέντευξη τον Υπουργό αν ο αριθμός προτιμήσεων στα ΤΕΠ θα καθορίσει αν κάποια συνεχίσουν να υπάρχουν, και ο Υπουργός χαρακτήρισε την ερώτηση «**ενδιαφέρουσα**» και λίγο παρακάτω πρόσθεσε: «**αφήστε να δούμε πώς θα λειτουργήσει και θα το δούμε σε βάθος χρόνου**». Στο κείμενο και την συνέντευξη της 3/9 γίνεται επίσης σαφέστατη αναφορά στην ανάγκη να πληρούνται οι προϋποθέσεις λειτουργίας (ΔΕΠ, υλικοτεχνική υποδομή, νέα προγράμματα σπουδών) προκειμένου ένα τμήμα να περιλαμβάνεται στις επιλογές του μηχανογραφικού, **μεταθέτοντας την ευθύνη των ελλείψεων** στις πλάτες των τμημάτων και βάζοντας θέμα κλεισίματός τους μέσω της μη εισαγωγής φοιτητών.

Όσον αφορά την **ΤΕΕ**, οι νέοι ταξικοί φραγμοί στα Γενικά Λύκεια θα στρέψουν περισσότερους μαθητές στη μαθητεία και την κατάρτιση, στην άτυπη εκπαίδευση. Αφού η τεχνική εκπαίδευση συνεχώς υποβαθμίζεται με **περικοπές τομέων και ειδικοτήτων** και σε μια πορεία πλήρους υποταγής στις ανάγκες του κεφαλαίου. Δεν είναι τυχαίο πως ο Υπουργός προέβλεψε ότι μέσω των ΕΠΑΛ «**θα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός μαθητών που τελικά θα επιλέξουν να πάνε στα διετή, και όχι στα πανεπιστήμια**» και ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις έχουν την μέγιστη ευελιξία, ώστε κάθε χρόνο να γίνονται οι αντίστοιχες αλλαγές και προσαρμογές.

Ας σημειώσουμε επίσης, περνώντας πια αποκλειστικά στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ότι η διοργάνωση των απολυτήριων εξετάσεων σε επίπεδο ομάδας σχολείων δεν γίνεται διόλου τυχαία. Απαντώντας σε σχετική ερώτηση, ο διευθυντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Σπ. Κωνσταντάτος την συνέδεσε με τις «**νέες δομές υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου**» («**Η ιδέα των ομάδων ... είναι κομμάτι των νέων δομών**») ενώ στα υλικά της 3/9 αυτές οι εξετάσεις ορίζονται ως ένα «**πρώτο στάδιο για την εμπέδωση πνεύματος συνεργασίας των σχολικών μονάδων**».

Εντάσσονται συνεπώς στην προσπάθεια για καλλιέργεια και εμπέδωση **κουλτούρας αξιολόγησης**, που άλλωστε μπορεί να προχωρήσει και σε απτές μορφές αξιολόγησης βασισμένης στα αποτελέσματα των εξετάσεων. Η φιλολογία εξάλλου γύρω από την διασφάλιση του αδιάβλητου των απολυτήριων εξετάσεων ευνοεί την επαναφορά της **τράπεζας θεμάτων**, που όχι μόνο θα ορθώσει **νέα εξεταστικά εμπόδια** στους μαθητές

αλλά θα προσφέρει και μία δήθεν αντικειμενική βάση **αξιολόγησης** των επιδόσεων των σχολείων.

Οι εκπαιδευτικοί θα νιώσουν άμεσα τα αποτελέσματα των νέων ρυθμίσεων, εάν αυτές δεν αποτραπούν. Αρκετοί εκπαιδευτικοί βλέπουν ότι πολλές ώρες του διδακτικού τους ωραρίου χάνονται εξαιτίας των αλλαγών στο πρόγραμμα της Γ΄ Λυκείου, των παρεπόμενων αναδιατάξεων τμημάτων των Λυκείων και την μείωση αντικειμένων, ενώ το πρόβλημα θα γίνεται μεγαλύτερο ενόψει και της μελλοντικής συρρίκνωσης του Γενικού Λυκείου. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θα κληθούν να παίξουν πρωτεύοντα ρόλο στην διαδικασία συμπλήρωσης του μηχανογραφικού, δηλαδή στην επιλογή των πανεπιστημιακών τμημάτων από τους μαθητές.

Δεν είναι μόνο η προφανώς άστοχη άποψη ότι κάθε καθηγητής οφείλει ή μπορεί πάντα να πάρει την ευθύνη μιας τέτοιας συμβουλής. Το θέμα είναι ότι τελικά πρόκειται για εργασιακή υποβάθμιση, αφού υπάρχει συνεχής μετατόπιση του κέντρου βάρους από το εκπαιδευτικό έργο προς άλλα, βασικά άσχετα καθήκοντα. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την γενική φιλοσοφία των αλλαγών, είναι ορατός ο κίνδυνος **κατηγοριοποίησης των καθηγητών** ανάλογα με το αν διδάσκουν σε Λύκειο ή όχι, αν διδάσκουν στην Γ΄ τάξη κλπ.

Στις λίγες ημέρες που έχουν μεσολαβήσει από τις σχετικές ανακοινώσεις, έχουν δοθεί αρκετές συνεντεύξεις του Υπουργού ή στελεχών του Υπουργείου, έχουν βγει ανακοινώσεις κομμάτων και γραφτεί πάρα πολλά άρθρα στον τύπο. Το θέμα προφανώς θεωρείται ότι έχει πολιτικό αντίκτυπο και οι διάφορες πλευρές επενδύουν πολιτικά σε αυτό, αλλά η συζήτηση κυριαρχείται από προσεγγίσεις που αφήνουν **στο απυρόβλητο τον ταξικό πυρήνα** των προτάσεων της κυβέρνησης.

Το εκπαιδευτικό κίνημα πρέπει να αντιταχθεί αποφασιστικά, να στοχεύσει και πετύχει την ματαίωση των επιδιωκόμενων αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων, κόντρα σε λογικές **εμπλοκής σε διαλόγους με την κυβέρνηση ή διαπραγμάτευσης επιμέρους** σημείων. Η βαθιά αντιδραστική φύση όσων προτείνονται δεν επιτρέπει λογικές αναμονής ή υποβάθμισης της σημασίας τους. Ούτε είναι ορθό να θεωρείται προεκλογικό τρικ η στάση του Υπουργείου ή να παίρνονται στα σοβαρά όσοι λένε πως, όταν ξαναβγούν στην κυβέρνηση, θα άρουν την σχετική νομοθεσία. Η αλήθεια είναι ότι πρόκειται για μέρος μιας βαθιάς τομής στην εκπαίδευση, που διαμορφώνει ένα διαφορετικό τοπίο σε αυτήν και αφορά την εργατική οικογένεια που αγωνιά, τους μαθητές που βλέπουν να καταστρέφεται το μέλλον τους, όσους θίγονται από τον καθολική αντιδραστική μετάλλαξη των πανεπιστημίων. Αυτό το γνωρίζει η κυβέρνηση και προσπαθεί να παρουσιάσει το εγχείρημα σαν «ομαλή μετάβαση» χωρίς να «διαταραχθεί έντονα το υπάρχον σύστημα». Το μόνο που αξίζει πραγματικά σε μια τέτοια

«ομαλότητα», είναι να ανατραπεί.

Πηγή: selidodeiktis.edu.gr